

Universitetet i Bergen

**SYSSELMANNEN
PÅ SVALBARD**

**THE GOVERNOR OF SVALBARD
ГУБЕРНАТОР СВАЛБАРДА**

Vår dato:
28.05.2021

Vår ref: (bes oppgitt ved svar)
20/02879-21

Deres dato:
21.04.2021

Svar på søknad om landingstillatelse for helikopter på Carfaxhaugen og Verleghuken på Svalbard, jf. RiS-ID 11038

Vi viser til søknad fra Universitet i Bergen v/Franch Andersen om landingstillatelse for helikopter på to lokaliteter nordøst på Svalbard, datert 21. april 2021. Vi viser også til vårt vedtak datert 03.06.2019, vår ref. 18/00434-14, og til svar på søknader om utsettelse, våre ref. 18/00434-16 og ref. 18/00434-23 i forbindelse med samme prosjekt. I 2020 ble det også innvilget søknad fra Kartverket om landing med helikopter ved Carfaxhaugen og Verleghuken, jf. brev datert 01.07.2020, vår ref. 19/02369-34.

Bakgrunn

Universitetet i Bergen v/Franch Andersen søker om å få lande med helikopter på Verleghuken og Carfaxhaugen. Universitetet i Bergen vil etter planen, i samarbeid med Kartverket, bidra til etablering av målestasjonene som Sysselmannen har innvilget tillatelse til, jf. brev datert 03.06.2019. Det søkes nå om landingstillatelser og tillatelser for landsetting av utstyr med helikopter i den perioden som Norsk Polarinstitutt planlegger sitt tokt med KV Svalbard, dvs. 27. juni – 18. juli 2021. Behovet for helikoptertransporter opplyses å være avhengig av hva som er forsvarlig i forhold til utstyrets utforming og værforhold. Dette vil ifølge søknaden vurderes forløpende under selve operasjonen. Antall personell oppgis å være avhengig av hvor presist utstyret blir plassert. Minimum antall personer på lokasjon under etablering er 4 stk.

Etablering av stasjonene involverer transport/ilandføring av personell og mye tungt utstyr. Søker opplyser at man ved å få tilgang til helikopter og andre verdifulle ressurser som er på KV Svalbard, gis muligheten til en effektiv gjennomføring både operasjonelt og sikkerhetsmessig. Det planlegges for å ta alt utstyr om bord i KV Svalbard. For hver av de to lokasjonene er det ønskelig å transportere utstyr og personell med helikopter til lokalitet når fartøyet er i området. Det er Norsk Polarinstitutt som utarbeider seilingsplanen, og pr. dags dato foreligger det ikke en detaljert tidsangivelse for når fartøyet er nærme lokalitetene.

Det søkes om 15 landinger/flyvninger for hver av de to lokasjonene. Søker understreker at antallet landinger/flyvninger vil begrenses så langt det lar seg gjøre. Det opplyses også at det hvis mulig vil legges opp til samordning av ev. andre aktørers tilsvarende behov.

Lokalisering av målestasjonene er grovt sett som følger:

Regelverk

Carfaxhaugen (Harald V Land)

Carfaxhaugen ligger i Nordaust-Svalbard naturreservat. Ferdsel i området er regulert i *Forskrift om nasjonalparkene Sør-Spitsbergen, Forlandet og Nordvest-Spitsbergen, om naturreservatene Nordaust-Svalbard og Søraust-Svalbard, og om naturreservatene for fugl på Svalbard* (Forskrift om nasjonalparkene og naturreservatene på Svalbard). Forskriften § 15 har bestemmelser om ferdsel: «*Bruk av terrenggående kjøretøyer og landing med luftfartøy er forbudt. Forbudet gjelder også overflyvning av områdene under 500 meter. Forbudet mot overflyvning gjelder så langt værforholdene tillater det.*»

Forskriften § 28 tillegger Sysselmannen myndighet til å gi tillatelse til d) «*andre disposisjoner når særlige grunner foreligger og disposisjonen ikke vil stride mot formålet med naturreservatene.*»

Formålet med naturreservatet er å bevare store, sammenhengende og i det vesentlige urørte naturområder på land og i sjøen med intakte naturtyper, økosystemer, arter, naturlige økologiske prosesser, landskap, kulturminner og kulturmiljøer som referanseområde for forskning. For Nordaust-Svalbard naturreservat spesielt skal vernet særlig sikre

- et område med storslagent landskap, karakterisert av de største isbreene på Svalbard og en rekke større og mindre fjorder og halvøyer
- flere mindre hekkelokaliteter for sjøfugl betegnet fuglefjell, hekkeområder for ringgås, ligge- og kasteområder for hvalross leveområder for isbjørn
- mange vann med svalbardrøye, og særlig stasjonær røye
- viktige kulturminner fra hvalfangsttida, overvintringsfangst, polekspedisjoner, forskning og annen verdenskrig

Verlegenhuken og Carafaxhaugen

Verlegenhuken ligger utenfor verneområder. Både Verlegenhuken og Carafaxhaugen er omfattet av bestemmelsene i Lov om miljøvern på Svalbard LOV-2019-06-21-54 fra 01.07.2019 (svalbardmiljøloven). Loven § 83 har bestemmelser om bruk av luftfartøyer:

«Motorferdsel i luften kan skje i samsvar med § 73 når ikke annet er fastsatt i eller i medhold av loven her.

Luftfartøy må ikke lande på skip eller på land eller vann utenom landingsplass som har konsesjon eller er godkjent etter luftfartsloven. Sysselmannen kan etter søknad gjøre unntak fra første punktum.

Ingen må fly nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl.

(...).»

Sysselmannen kan gi enkelttillatelser til motorferdsel jamfør svalbardmiljøloven § 84:

«Når Sysselmannen avgjør søknader om tillatelse til motorferdsel, skal det legges vekt på formålet med søknaden, hvilken risiko for miljøulemper som den omsøkte ferdseilen kan ha, og målet om en begrenset motorferdsel på Svalbard. Blir tillatelse gitt, skal det gis begrunnelse som viser hvordan disse forhold er vurdert.

Tillatelsen skal begrenses i tid og sted og kan begrenses til å gjelde bestemte tilfeller. Det kan settes vilkår for tillatelsen. Tillatelsen kan endres eller inndras dersom hensynet til miljøet tilsier det.»

Sysselmannens vurderinger

Carfaxhaugen

Landingslokaliteten ligger innenfor Nordaust-Svalbard naturreservat der verneforskriften forbyr landing med luftfartøy og overflygning under 500 meter. Formålet med de landingene det søkes om er å frakte utstyr til oppføring av tidligere godkjent målestasjon. Det søkes om inntil 15 landinger.

Det er ikke registrert større forekomster av pattedyr eller fugl i aktuelle flyge- og landingsområde. Det er registrert fuglekolonier i berget på den sørligste delen av Førhovden, mot Winsnesbreen, mer enn tre nautiske mil unna, og i Pemmikanbukta, omtrent to nautiske mil unna. Sysselmannen vurderer det som sannsynlig at det også oppholder seg fugl i Kløverbladbukta. Det er svalbardrøye i Brånevatnet, men vi anser det som lite sannsynlig at landing med helikopter vil påvirke denne arten. Det er ikke registrert liggeplasser for hvalross i nærheten, og heller ikke registrert kulturminner i området. Virkningen på flora avhenger av nøyaktig valg av landingsplass. Vi er imidlertid ikke kjent med vegetasjonen i området på en så detaljert skala, og må derfor forutsette at ansvarlig søker foretar en kvalifisert vurdering av mulige landingsplass og plass for landsetting av utstyr slik at aktivitetene i minst mulig grad berører og/eller skader vegetasjonen.

Sysselmannen er som et utgangspunkt restriktiv med å gi helikopterlandingsstillatelser i perioden 15. mai til 15. august, fordi dette er en periode hvor både fugl, pattedyr og flora er særlig sårbare for forstyrrelse og annen påvirkning. Omsøkte transport av utstyr er imidlertid nødvendig for å kunne realisere etablering av de to godkjente målestasjonene. Sysselmannen har forståelse for at det er praktisk å samordne frakt av utstyr med planlagte tokt med KV Svalbard, men finner det uheldig at det i planleggingen av slik omfattende helikopteraktivitet i et naturreservat ikke tas høyde for den mest sårbare biologiske produktive perioden på land, jf. over.

Sysselmannen vektlegger at det ikke er noen kjente konsentrasjoner av fugl eller pattedyr i aktuelle område for flyging og landing, og legger også vekt på at omsøkte transport er nødvendig for å realisere et godkjent tiltak. Vi forutsetter også at det velges en landingsplass og plass for landsetting av utstyr som i minst mulig grad berører vegetasjon, slik at risiko for miljøulemper minimeres. Formålet med flygingen er del av et vitenskapelig prosjekt. På denne bakgrunn, og jf. tidligere gitte tillatelse til helikopterlandinger på samme lokalitet datert 01.07.2020, finner Sysselmannen at helikopterflyging under 500 m og -landing ikke er i strid med formålet med naturreservatet, og at det på visse forutsetninger kan innvilges dispensasjon for inntil 15 landinger med helikopter på Carafaxhaugen i perioden 27. juni – 18. juli 2021 som omsøkt, jf. forskriften § 28. Vi anser også at det på denne bakgrunn kan gis enkelttillatelse til de omsøkte landingene etter svalbardmiljøloven §84.

Verlegenhuken

Det er registrert et kulturminne i bukta øst for Lusodden, registrert som en mulig russehytte. Lokaliteten ligger i overkant av en kilometer fra omsøkte landingssted. Det er ikke registrert liggeplasser for hvalross eller fuglekolonier i området. Sysselmannen vektlegger også for denne lokaliteten det vitenskapelige formålet med prosjektet, og understreker at omsøkte periode generelt sett er uheldig sett ut fra terrestrisk biologisk aktivitet, jf. vurderingene over ang. Carafaxhaugen, Gitt tilsvarende forutsetninger som i vurderingene over for Carafaxhaugen vurderer vi likevel at inntil 15 landinger på Verlegenhuken innebærer en begrensa risiko for miljøulemper.

Sysselmannen finner ut fra dette å kunne gi tillatelse til inntil 15 helikopterlandinger i perioden 27. juni – 18. juli 2021 på Verlegenhuken som omsøkt, jf. svalbardmiljøloven § 84.

Vedtak

Med hjemmel i *lov om miljøvern på Svalbard* § 84 gir Sysselmannen Universitetet i Bergen v/søker Franch Andersen, tillatelse til inntil 15 landinger med helikopter på hver av de to lokalitetene Carafaxhaugen og Verlegenhuken som omsøkt. Carafaxhaugen ligger innenfor Nordaust-Svalbard naturreservat, og det gis også tillatelse til omsøkte landinger og flyginger etter *Forskrift om nasjonalparkene Sør-Spitsbergen, Forlandet og Norvest-Spitsbergen, om naturreservatene Nordaust-Svalbard og Søraust-Svalbard, og om naturreservatene for fugl på Svalbard*, § 28.

Tillatelsene gjelder i tidsrommet 27. juni – 18. juli 2021.

Tillatelsene gis på **følgende forutsetninger**:

- Antall landinger skal begrenses til det som er høyst nødvendig og ikke overstige 15 landinger for hver av de to lokalitetene.
- Dersom det ble umulig å gjennomføre flygingen etter 15. august skal Universitetet i Bergen gi Sysselmannen en særskilt forklaring og begrunnelse på dette så raskt som mulig etter avsluttet flyging.
- Når endelig tidspunkt for flyging er bestemt skal søker informere Sysselmannen om dette. Informasjonen sendes til firmapost@sysselmannen.no.
- Det skal føres logg over all flyging og landing. Rapportering til Sysselmannen skal gjøres innen 31.12.2021. Rapportering skal skje ved å bruke det elektroniske skjemaet *Helikopterlandinger – rapportering* som dere finner her: <https://www.sysselmannen.no/skjema/>. Rapportering er ikke nødvendig dersom Lufttransport benyttes, siden Lufttransport likevel rapporterer direkte til Sysselmannen.
- Tillatelsen skal tas med ut i felt og fremvises ved eventuell kontroll.

Andre forhold

Aktsomhetsplikt: I henhold til svalbardmiljøloven § 5 skal enhver som oppholder seg eller forestår virksomhet på Svalbard, vise hensyn og opptre varsomt så naturmiljø og kulturminner ikke påføres unødig skade eller forstyrrelse.

Hensynet til fugler og dyr: I henhold til svalbardmiljøloven § 83 skal all flyging og landinger foregå minimum en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl.

All flyging og landing skal foregå slik at dyre- og fuglelivet forstyrres minst mulig og slik at det ikke oppstår skade på vegetasjon og terreng. Dette må tas hensyn til ved valg av inn- og utflygingsruter og landingssted. Landinger på land skal så langt som mulig skje på tørr bakke uten vegetasjon.

Hensynet til kulturminner og kulturmiljø: Ved landing skal det tas hensyn slik at rotorvind og landing ikke skader kulturminner og kulturmiljø. Landingsplass skal fortrinnsvis ligge utenfor sikringssonen til kulturminner.

Tillatelsen: Søker har selv ansvar for å legge frem tillatelsen til den som gjennomfører flygingen.

Forbud mot sightseeing: I henhold til motorferdselsforskriften § 11 er bruk av luftfartøy til sightseeing på Svalbard forbudt.

Grunneiers tillatelse: Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke omfatter grunneiers tillatelse eller eventuelle andre tillatelser som måtte være påkrevd fra andre myndigheter.

Klageadgang

Vedtaket kan i henhold til forvaltningsloven §§ 28 og 29 påklages innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. Skriftlig klage stiles til Miljødirektoratet, som er klageinstans, men sendes Sysselmannen på Svalbard.

Med hilsen

Kristin Heggelund
miljøvernssjef

Ingunn Løvdal
rådgiver naturforvaltning

<i>Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur</i>
--

Kopimottakere:

Norsk Polarinstitutt

Miljødirektoratet

Universitetet i Bergen, Franck Andersen